

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.VI.21.138/2015/7.szám

A Kúria a dr. Soós Gábor ügyvéd által képviselt I. rendű és a dr. Soós Gábor ügyvéd eseti gondnok által képviselt II. rendű felpereseknek a személyesen eljáró I. rendű és a dr. Balázs Zoltán ügyvéd által képviselt II. rendű alperesek ellen kölcsön visszafizetése iránt a Törvényszéknél 12.P.20.214/2013. szám alatt folyamatban volt és másodfokon az Ítéltábla Pf.I.20.435/2014/10. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I. és II. rendű felperesek részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán tárgyaláson kívül meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű alperesnek 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria megállapítja, hogy a 700.200 (hétszázezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Az I. és II. rendű felperesek lánya az I. rendű alperes, akinek volt házastársa a II. rendű alperes. A Városi Bíróság 5.P.20.116/2003/21. számú ítéletével az I-II. rendű alperesek házasságát felbontotta, megállapította, hogy házassági életközösségük 2002. július 17. napján szakadt meg.

2002. február 22-én a perben nem álló H. J., valamint az II. rendű felperes között kölcsönszerződés jött létre 4.000.000,-Ft-ra. A

kölcsönösszeg 2002. március hónapban átadásra került. A kölcsön biztosítékként a hitelező javára II. rendű felperes opciós jogot engedélyezett a H. K. u. 12. szám alatti ingatlan 571/757 tulajdoni hányadára.

A kölcsönösszeget a II. rendű felperes az I. rendű alperesnek adta át azzal, hogy annak visszafizetési határideje a H. J. felé fennálló kötelezettség teljesítési határidejével azonos, azaz 2002. április 22. napja. Mivel a kölcsönt határidőben nem fizették vissza, a hitelező élt opciós jogával. Tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba az érintett ingatlanhányad tekintetében 2005. február 23. napján bejegyezték.

A perben nem álló S. M., a II. rendű felperes és az I. rendű alperes között 2002. január 28-án megállapodás jött létre, melyben a II. rendű felperes és az I. rendű alperes kijelentették, hogy 2001. július 14-én és 2001. szeptember 17-én a hitelezőtől kölcsönöket vettek fel összesen 2.900.000,-Ft összegben, melynek visszafizetését vállalták.

A hitelező által e követelés érvényesítésére indított perben a H. Városi Bíróság 1.P.20.874/2002/9. számú ítéletével - elismerésükre tekintettel - kötelezte jelen per I. rendű alperesét és II. rendű felperesét, mint kölcsönbe vevőket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a jelen perben nem álló S. M-nak, mint hitelezőnek 2.250.000,-Ft tőkét és ennek 2002. szeptember 19. napjától 2002. december 31. napjáig járó évi 11 %-os kamatát, míg 2003. január 1. napjától kezdődően a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott mértékű kamatot. A Megyei Bíróság 2.Pf.20.209/2003/2. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítéletek alapján - eredménytelen - végrehajtási eljárás indult az adósokkal szemben a Városi Bíróság előtt 0603-9.Vh.69/2003. valamint 0603-9.Vh.70/2003. szám alatt.

Erre tekintettel S. M. hitelező az I. rendű felperessel szemben fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett a Városi Bíróság előtt 9.Pk.50.522/2006. számon, melyben 2.700.000,-Ft tőke és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű felperest. A fizetési meghagyás jogerőre emelkedett.

A jogerős fizetési meghagyás alapján az I. rendű felperessel szemben végrehajtási eljárás indult, amely 400.V.0259/2007. szám alatt jelenleg is folyamatban van. A végrehajtási eljárásban az I. rendű felperes nyugdíjából 2015. január 16. napjáig 1.684.285,-Ft került levonásra.

A perbeli kölcsönösszegek az I. rendű alperesnek kerültek átadásra, aki a pénzt a II. rendű alperessel közös vállalkozása működtetésére használta fel. A felperesek egyetemleges jogosultakként kilenc különböző - köztük a H. J. és S. M-féle - kölcsönügylet kapcsán összesen 12.956.114,-Ft és járulékai megfizetése iránt terjesztettek elő keresetet az alperesek, mint egyetemleges kötelezettek ellen.

Az elsőfokú bíróság 2.P.20.252/2011/31. számú részítéletével a kereseti kérelmet - a keresetlevélben 1-7. szám alatt jelölt - 4.270.000,-Ft összeg erejéig elutasította, megállapítva, hogy a felperesek követelése e tekintetben elévült. A fellebbezés folytán eljáró Ítéletábrla a Pf.III.20.666/2011/5. számú részítéletével az elsőfokú részítélet elutasító rendelkezéseit helybenhagyta.

A jogerős részítélet meghozatalát követően folytatódó eljárásban a felperesek - mint egyetemleges jogosultak - keresetükben kérték, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 8.686.114,-Ft és törvényes kamatai megfizetésére. Indokolásként előadták, hogy a H. J-től valamint a S. M-től felvett kölcsönösszegeket a II. rendű felperes valójában átadta az I. rendű alperesnek, aki azokat együttelő házastársával felhasználta. Igényüket elsődlegesen kölcsöntartozás, másodlagosan - eshetőlegesen - jogalap nélküli gazdagodás jogcímén terjesztették elő, és hivatkoztak az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 578/G. §-ára is.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Védekezésük szerint a követelések elévültek. Az I. rendű alperes a kölcsönök átvételét nem vitatta. A S. M-féle kölcsöntartozással összefüggésben elismerte, hogy a hitelező úgy volt hajlandó számára kölcsönt nyújtani, ha a szerződést adósként a II. rendű felperes írja alá. Nem tette vitássá azt sem, hogy kölcsönösszegeket a II. rendű alperessel közös vállalkozásukra fordították.

A II. rendű alperes utalt arra, amennyiben a követelés nem évült volna el, akkor is csak az I. rendű alperes lenne marasztalható, mivel a kölcsönt nem ő vette és használta fel, a szerződéskötések időpontjában már az I. rendű alperestől külön élt.

Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban meghozott ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Az alperesek védekezésére figyelemmel elsődlegesen az elévülés kérdését vizsgálta. Ekörben rögzítette, hogy a kölcsönök visszafizetési ideje 2002. április 22. és 2003. október 30. napja volt, ezért a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján a követelések elévültek, mivel a felperesek - egyező előadásuk szerint - az alpereseket teljesítésre először írásban

csak 2010. november 19-én szólították fel. Rámutatott, hogy a visszafizetési határidő módosításának igazolására a felperesek által hivatkozott, 2004. december 13. napján kelt feljegyzés nem alkalmas. A tanúvallomások alapján azt állapította meg, hogy a felek között közös gazdálkodás nem volt, ezért a Ptk. 578/G. § (2) bekezdése nem alkalmazható.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az I. és II. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I., II. rendű felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.684.285 forintot, ezen összeg után járó törvényes késedelmi kamatokat és rendelkezett a perköltség viseléséről. A másodfokú bíróság ítéletének indoklásában kifejtette, hogy a H-féle kölcsönszerződés kapcsán az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokkal egyetért. Nem állapítható meg a felperesi előadással szemben, hogy a kölcsöntartozások későbbi visszafizetésére vonatkozóan a felek között megállapodás jött volna létre. Ezt a 10/F/1. alatt csatolt feljegyzés nem igazolja. Az ügyvédi levelezés és a felperesek által hivatkozott 2004. december 13-i feljegyzés csak a tartozásokkal összefüggő egyeztetésekről szól, de nem született mindkét adós által aláírt olyan tartozáselismerő nyilatkozat, amely az elévülést megszakította volna. E követelés tehát ezen kölcsönszerződés vonatkozásában elévült.

Ugyanakkor a S. M. által nyújtott kölcsön vonatkozásában a másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontot foglalt el. A kölcsönszerződés nem vitatottan S. M. hitelező, a II. rendű felperes és az I. rendű alperes, mint kölcsönbe vevők között jött létre, ők a szerződő felek. E tekintetben érvényesülnek az 1.P.20.874/2002/19. számú ítéletben foglaltak, amelyhez a Pp. 229. § (1) bekezdésében megállapított anyagi jogerő kötődik. A II. rendű felperesnek tehát adóstársa volt az I. rendű alperes, a hitelező felé az adóstársaknak egyetemleges teljesítési kötelezettségük volt. A felpereseknek erre tekintettel a hitelező részére történt teljesítésük erejéig az I. rendű alperessel szemben megtérítési igénye keletkezett a Ptk. 338. § (1) bekezdése alapján. Ez az igény nem évült el, hiszen a végrehajtási eljárás során először 2007. november 1. napjával történt levonás az I. rendű felperes nyugdíjából és ez az elévülési idő kezdő időpontja. Mivel a felperesek igényüket 2011. február 7-én érvényesítették, az öt éves elévülési idő nem telt el.

Ugyanakkor a másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a megtérítési igény csak annyiban esedékes, amennyiben a teljesítés megtörtént a hitelező irányában. A végrehajtási eljárás során összesen 1.684.285

forint került levonásra, így a megtérítési igény ezen összeg erejéig áll fenn, ezt meghaladó körben a másodfokú bíróság a pert, mint idő előtti a Pp. 157. § a) pontja alapján, utalva a Pp. 130. § (1) bekezdésének f) pontjára megszüntette.

Az említett összeg vonatkozásában azonban a másodfokú bíróság szerint a II. rendű alperes helytállási kötelezettsége is fennáll. A bontóperi ítéletben az ítélet anyagi jogerővel rendelkezett arról, hogy a házassági életközösség 2002. július 17. napjával szakadt meg, vagyis a kölcsönfelvétel időpontjában az alperesek között még fennállt az életközösség. Az nem volt vitatott a perben, hogy az I. rendű alperes a II. rendű alperessel közös vállalkozására fordította a felvett kölcsönösszegeket. A II. rendű alperes a Csjt 30. § (2) bekezdésében foglalt vélelmet megdönteni nem tudta, így helytállási kötelezettsége az I. rendű alperessel egyetemleges.

A jogerős ítélettel szemben a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet. Ebben állították, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő, mert az a Pp. 196. § (1) bekezdésének b) pontját sérti és ellentétes az ítélőtábla hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatással is, sérti továbbá a Pp. 206. §-ában foglaltakat is. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a H. J. által nyújtott kölcsön körében azt vitatták, hogy a követelés az alperesekkel szemben történő érvényesítéskor már elévült. Állították, hogy a 2004. december 13-i feljegyzés alkalmas annak igazolására, hogy a visszafizetési határidő módosításra került, hiszen az olyan időpontban kelt, amikor az eredeti határidők már lejártak. Ezen túlmenően 2006. július 24-én a II. rendű alperes maga tett írásbeli ajánlatot a tartozás végleges kiegyenlítésére, amely igazolja a II. rendű alperes kötelezettségét. Az említett feljegyzés teljes bizonyító erejű magánokirat, amely az ellenkező bizonyításáig igazolja az abban foglaltakat. A II. rendű alperesnek kellett volna azt bizonyítania, hogy az okirattal szemben a visszafizetési határidő módosítására nem került sor. A felperesek szerint a H-féle jogügyletből eredő követelés azért sem évült el, mert a H. J. opciós jogával élve a tulajdonjogát 2005. február 23-án jegyeztette be a földhivatalba, így nem a kölcsön visszafizetésére tartotta fenn az igényét. A felperesek így a tulajdonjogukat elvesztették, a tulajdonjogi igények pedig a Ptk. 115. § (1) bekezdése alapján nem évülnek el.

A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében tartalmát tekintve a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. (A II. rendű alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet rendelkezéseit is támadta, erre azonban felülvizsgálati ellenkérelemben nincs jogi lehetőség.)

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az eljáró bíróságok Pp. 206. §-a szerinti mérlegelését támadták. A Kúria felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen, akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes, okszerűtlen, vagy logikai ellentmondást tartalmaz. Ez a jelen ügyben nem állapítható meg.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben azt kívánták bizonyítani, hogy a H. J. által nyújtott kölcsön vonatkozásában sem következett be az elévülés. H. J., valamint a II. rendű felperes között 2002. február 22-én jött létre a kölcsönszerződés, amelynek teljesítési határideje 2002. április 22. napja volt. A kölcsönszerződés kapcsán a Városi Bíróság 2.P.20.203/2004/14. számú ítéletével megállapította, hogy a kikötött kölcsönösszeg vonatkozásában 4.000.000 forint tőkét, illetve ennek évi 20 %-os ügyleti kamatát meghaladó mértékben a kölcsönszerződés érvénytelen. A 4.000.000 forint és járulékai erejéig H. J. opciós joga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került, majd a kölcsönösszeg visszafizetésének hiányában a hitelező élt az opciós jogával és tulajdonjogot szerzett az opciós joggal érintett ingatlanhányadra.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy miután a földhivatal 2005. február 23-án H. J. tulajdonjogát bejegyezte, így az alperesekkel szemben a felperesek kötelmi igénye ekkor állott be, amelyhez képest 2010. november 19-én szólították fel az alpereseket teljesítésre, így az 5 éves elévülési idő eltelt. A H. J-vel kapcsolatos jogügyletre vonatkozóan is utaltak a felperesek a felülvizsgálati kérelemben a 2004. december 13-án kelt feljegyzésre, annak igazolására, hogy a visszafizetési határidő módosításra került. A Kúria egyetért az eljáró bíróságok jogi álláspontjával. H. J. esetében a határidő meghosszabbításának kifejezetten ellene szól az a tény, hogy nevezett az opciós jogát gyakorolta, majd 2005. február 23-án tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.

Az eljáró bíróságok helytállóan mutattak rá arra, hogy a felpereseknek az alperesekkel szemben a tulajdonjog bejegyzésével kötelmi jogi követelése keletkezett, figyelemmel arra, hogy a kölcsönösszegeket az alperesek vállalkozásához használták fel. A

felperesek követelési joga azonban 2005. február 24-én megnyílt, ezzel szemben az elévülést megszakító eljárás cselekményt csak 2010. november 19-én végeztek, amikor az alpereseket írásban felszólították a tartozás megfizetésére. Az eljáró bíróságok tehát jogszerűen állapították azt meg, hogy a felperesek követelése az alperesekkel szemben a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján elévült. A Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

A kifejtettek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül eljárva a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a felperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni a II. rendű alperesnek a felülvizsgálati eljárással felmerült perköltségét, ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján az ügyvédi munkával arányban állóan határozta meg.

A felperesek teljes személyes költségmentességben részesültek, erre tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2016. március 8.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző